

Informatiebrochure

Kandidaat-vrijwilligers palliatieve zorg

Bilksken 36
9920 Lovendegem
09 218 94 01
www.palliatieve.org

palliatieve
zorg Gent Eeklo

Inhoud

- Inleiding -	2
- Wat is palliatieve zorg -	3
- De meerwaarde van de vrijwilliger -	4
- Takenpakket van een vrijwilliger palliatieve zorg -	4
- De verschillende settings -	5
De palliatieve thuiszorg.....	5
De palliatieve eenheid.....	5
- Wat verwacht men van jou als vrijwilliger ? -	6
- Wat kan je verwachten van de organisatie ? -	6
- Hoe word ik vrijwilliger ? -	7
Introductie- en proefperiode	7
Permanente vorming.....	8
Vrijwilligersvergadering / Intervisie	8
- Getuigenissen -	10
- Contactadressen -	13

- Inleiding -

Deze brochure is ontstaan vanuit een samenwerkingsverband tussen de palliatieve eenheden, palliatieve thuiszorg en woonzorgcentra. De bedoeling is om samen vrijwilligers te rekruteren, te selecteren en te vormen. Vrijwilligers kunnen immers, in samenwerking met professionelen, een zinnvolle bijdrage leveren in de palliatieve zorg.

Wij willen u met deze brochure kort schetsen wat palliatieve zorg is, wat de taak is van een vrijwilliger in de palliatieve zorg, en hoe en waar je als vrijwilliger kan worden ingeschakeld.

Wij hopen dat deze brochure u zal overtuigen hoe belangrijk de inzet van vrijwilligers is in de palliatieve zorg en u zal stimuleren tot een daadwerkelijk engagement.

Als u vragen hebt, kan u steeds terecht bij
Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo,
tijdens de kantooruren op het nummer 09 218 94 06
of via e-mail npz.genteeklo@palliatieve.org

- Wat is palliatieve zorg -

Palliatieve zorg richt zich naar patiënten en hun omgeving, geconfronteerd met een levensbedreigende aandoening.

Palliatieve zorg beoogt de levenskwaliteit van de patiënt en zijn naasten te verbeteren.

Doel is lijden voorkomen of verlichten door vroegtijdige signalering en behandeling van pijn of andere symptomen en ongemakken van lichamelijke, psychosociale of spirituele aard

De patiënt en zijn omgeving staan hierbij centraal.

Respect voor de eigenheid, levensvisie, wensen, behoud van autonomie zijn sleutelbegrippen.

Palliatieve zorg wil waardig sterven mogelijk maken in de beste omstandigheden. Dit kan zowel thuis, in een palliatieve eenheid, ziekenhuis of in een woon-en zorgcentrum. De wens van de patiënt, draagkracht is hierbij richtinggevend.

Bij een dergelijke zorgverlening is professionele zorg en hulp van mantelzorgers en vrijwilligers onontbeerlijk.

- De meerwaarde van de vrijwilliger -

Als vrijwilliger kies je ervoor om aanwezig te zijn in de laatste levensfase van medemensen en hen hierbij te ondersteunen.

Jouw vrijwillige inbreng is een welkome aanvulling op de professionele zorg.

Je benadert de patiënt niet vanuit een bepaalde beroepsbekwaamheid maar van mens tot mens. Door aanwezigheid, aandacht en zorgzaamheid lever je een belangrijke bijdrage tot het welzijn van de patiënt en zijn familie. Je creëert een vertrouwensband waarin de patiënt en zijn familie zich veilig voelen en op verhaal kunnen komen. Op die manier kan je belangrijke signalen opvangen en doorgeven aan de beroepskrachten om de zorg nog beter af te stemmen op het unieke van elke situatie.

Vrijwilligers zijn een onmisbare schakel in de palliatieve zorg.

- Takenpakket van een vrijwilliger palliatieve zorg -

Hoewel de concrete taakinvulling verschilt naargelang de zorgsetting waarin je als vrijwilliger werkzaam bent, kunnen we toch een algemene omschrijving geven van het takenpakket.

Luisterende aanwezigheid en emotionele ondersteuning van patiënt en familie is een belangrijke taak van de vrijwilliger met respect voor individuele noden en grenzen. Het is essentieel te beseffen dat patiënt en familie afscheid nemen van elkaar en hierin hun eigen proces bepalen.

Praktische zorgverlening kan bestaan uit elementaire lichamelijke zorg, zoals in en uit bed helpen, comfortabel installeren enz.. Daarnaast is er ook ruimte voor individuele activiteiten met de patiënt zoals een krant voorlezen, een gezelschapsspel spelen, een wandelingetje maken, ... naargelang de wensen en mogelijkheden van de patiënt.

Op basis van je observaties heb je eveneens een belangrijke signaalfunctie naar de professionelen toe.

Je kan ook meehelpen bij het organiseren van herdenkingsmomenten of andere activiteiten, afhankelijk van de organisatie waarbinnen je werd ingeschakeld.

- De verschillende settings -

De palliatieve thuiszorg

De palliatieve thuiszorg begeleidt en ondersteunt palliatieve patiënten én hun directe omgeving in hun vertrouwde thuissituatie. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de huisarts, de thuisverpleging en alle andere betrokken thuiszorgdiensten.

Er wordt veel aandacht besteed aan pijn- en symptoomcontrole, lichamelijk comfort en ondersteunende gesprekken.

Als het voor de mantelzorg zwaar wordt, schakelt de palliatief verpleegkundige in samenspraak met de patiënt én familie een vrijwilliger in.

Als vrijwilliger begeleid je meestal één patiënt gedurende één à twee halve dagen per week.

Je voornaamste taken zijn aanwezigheid verzekeren, elementaire lichamelijke zorg verstrekken, een luisterend oor zijn voor de vragen en bekommernissen van de patiënt en zijn familie. Een ontspannende activiteit samen met de patiënt of kleine huishoudelijke taken horen er af en toe ook wel bij.

Occasioneel kan je ook ingeschakeld worden om een patiënt te vervoeren of boodschappen te doen.

Per situatie wordt bekeken wat je kan doen, wanneer en hoe vaak je kan gaan. Enige flexibiliteit is wenselijk daar de vraag en de noden kunnen evolueren.

Als vrijwilliger werk je nauw samen met de palliatief verpleegkundige en de vrijwilligersverantwoordelijke. Je kan steeds op hen beroep doen.

De palliatieve eenheid

In de regio Gent-Eeklo beschikken drie ziekenhuizen over een palliatieve eenheid nl. het AZ Sint-Lucas, het AZ Jan Palfijn en het Universitair Ziekenhuis.

Een palliatieve eenheid is een specifieke entiteit die zo veel mogelijk thuisvervangend wil zijn en uitgerust is voor het bieden van zorg aan palliatieve patiënten.

Als nieuwe vrijwilliger word je gedurende de eerste maanden begeleid door ervaren vrijwilligers. Op een palliatieve eenheid werk je in een structureel verband, in een multidisciplinair team. Je hebt vaste, op voorhand afgesproken diensturen. Je doet gemiddeld één shift van een aantal uur per week. Bij de aanvang van de dienst krijg je de nodige informatie. Je bent betrokken bij de ondersteuning van meerdere patiënten en hun familie op hetzelfde moment.

Als vrijwilliger sta je mee in voor het onthaal en opvang van bezoekers. Naast emotionele ondersteuning heb je ook oog voor details zoals extra zorg voor de maaltijden, het verzorgen van bloemen en andere individuele noden van patiënt en familie. Er is ook ruimte voor kleine zorgtaken zoals een handmassage, een voetbad, haarverzorging, aromatherapie, ... die het comfort van de patiënt verhogen.

- Wat verwacht men van jou als vrijwilliger ? -

Als vrijwilliger werken is niet vrijblijvend. Het vereist immers een degelijke inzet en motivatie. Werken in palliatieve zorg betekent, geconfronteerd worden met lijden, sterven en afscheid nemen. Dit kan emotioneel belastend zijn.

Je inzetten voor palliatieve zorg vraagt bovendien een passende basishouding en specifieke kwaliteiten :

- Luister- en communicatieve vaardigheden
- Een open houding
- Discretie en respect voor de privacy
- Respect en erkenning voor waarden, normen en levensvisie van anderen
- Kunnen omgaan met grenzen, zowel eigen grenzen als die van anderen
- Voldoende emotionele draagkracht
- Respecteren van het beroepsgeheim
- Vermogen om te reflecteren over het eigen functioneren en dit bespreekbaar te stellen
- Zich kunnen open stellen om ervaringen te kunnen delen
- Deelname aan de basisopleiding
- Regelmatige aanwezigheid op vorming en intervisie
- Bereidheid tot samenwerking met de professionelen

- Wat kan je verwachten van de organisatie ? -

Ook voor de organisatie is vrijwilligerswerk geen vrijblijvende zaak. Ze probeert vrijwilligers voldoende erkenning, groeikansen en ondersteuning te bieden.

Zowel op de palliatieve eenheid als bij de palliatieve thuiszorg is er een vrijwilligersverantwoordelijke die vrijwilligers rekruteert, selecteert en hen informatie en ondersteuning biedt. Bij deze persoon kan je steeds terecht met je twijfels, vragen en moeilijkheden bij je werk als vrijwilliger.

Een greep uit wat de organisatie je verder te bieden heeft:

- Erkenning en waardering
- Een degelijke basisopleiding en permanente vorming
- Informatie-uitwisseling bij de aanvang van je dienst of huisbezoek
- Opvolging via functioneringsgesprekken
- Intervisie : een leermoment waar je als groep ervaringen uitwisselt
- Een positieve teamgeest
- Ondersteuning vanuit het team en van de vrijwilligersverantwoordelijke
- Leuke informele momenten met het voltallige team (vrijwilligers en professionelen) zoals : nieuwjaarsreceptie, uitstap, activiteiten enz.
- En last but not least, het brengt niks op maar je wordt er wel rijk van!

- Hoe word ik vrijwilliger ? -

Het traject ziet eruit als volgt :

In het midden van deze brochure vind je een vragenlijst die je ingevuld terug stuurt naar de setting van je keuze.

Indien je nog meer informatie wenst om je keuze te kunnen bepalen, kan je telefonisch een uitgebreider infopakket aanvragen bij het Netwerk of bij de setting van je voorkeur.

Je wordt vervolgens uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek, waarbij wederzijdse verwachtingen getoetst worden. Indien deze op elkaar aansluiten, zal je uitgenodigd worden om de basisvorming te volgen. Na de basisvorming volgt een introductieperiode van enkele maanden.

Indien je concrete data van de vorming wil weten, kan je contact opnemen met het Netwerk.

Introductie- en proefperiode

Bij de aanvang onderteken je een afsprakennota, waarin duidelijk de rechten en plichten van de vrijwilliger en de organisatie omschreven zijn.

Tijdens de introductieperiode word je in de palliatieve eenheid gekoppeld aan een ervaren vrijwilliger die je wegwijs maakt en je inwerkt.

Ook als vrijwilliger bij de palliatieve thuiszorg word je in het begin extra ondersteund. De palliatief verpleegkundige introduceert en vergezelt je bij de eerste huisbezoeken.

Je wordt bovendien ook ondersteund door de vrijwilligersverantwoordelijke, bij wie je verder altijd terecht kan als je behoefte hebt aan een luisterend oor.

Het is belangrijk dat je weet dat je niet alleen staat en dat er extra zorg is in alle settings voor nieuwe vrijwilligers zodat je vlug een vertrouwd gevoel krijgt.

Na een proefperiode van een aantal maanden volgt er een evaluatiegesprek. De samenwerking, de uitvoering van het werk, houding en algemene indruk van de vrijwilliger komen hierin aan bod. Is dit voor beide partijen positief, dan kan je verder aan de slag blijven. Het kan immers ook zijn dat dit soort werk toch anders is dan je gedacht had.

De overeenkomst kan op elk moment door de vrijwilliger of door de organisatie, wegens persoonlijke redenen, samenwerking- of begeleidingproblemen, tijdelijk of definitief stop gezet worden.

Permanente vorming

Voortdurende bijscholing is niet alleen belangrijk voor professionelen maar ook voor vrijwilligers. Vanuit het werkveld word je immers geconfronteerd met verschillende thematieken en vragen.

Geregeld wordt voor vrijwilligers binnen de setting een vormingsmoment georganiseerd. Het thema kan zeer verschillend zijn en is afhankelijk van de behoeften en noden maar ook evenzeer van de voorkeur van de vrijwilligers. Je mag dus steeds zelf suggesties aanbrengen.

Vrijwilligersvergadering / Intervisie

Op geregelde tijdstippen zijn er bijeenkomsten voorzien voor de vrijwilligers onder begeleiding van de vrijwilligersverantwoordelijke. Frequentie kan per setting wat verschillen.

Het is hierbij de bedoeling te reflecteren over het eigen functioneren als vrijwilliger binnen de setting én te leren van elkaar. Op deze momenten kunnen patiëntsituaties aan bod komen maar is er ook ruimte voor uitwisseling van je eigen ervaringen, beleving en gevoelens als vrijwilliger. Je kan er al je vragen, bekommernissen en onzekerheden delen met collega-vrijwilligers en de ondersteuning krijgen die je nodig hebt.

Aansluitend op deze bijeenkomsten is er ook plaats voor informele contacten, wat de verbondenheid en het 'thuisgevoel' in de groep bevordert.

Dit alles maakt het tot een moment waar je als vrijwilliger echt naar uit kijkt. Natuurlijk kun je tussen deze momenten door altijd terecht bij je vrijwilligersverantwoordelijke.

Erbij blijven

*Misschien is dat wel
het allermoeilijkste
voor mensen in ontmoetingen
met mensen die lijden:
erbij blijven.*

*Er niet wegllopen, maar blijven!
Hoogstens kunnen luisteren,
soms zonder een touw
te kunnen vastknopen
aan wat je hoort
omdat de ander in verwarring is,
maar blijven.*

*Soms niets horen dan
een schreeuw, misschien vloeken,
en dan geen aandrang hebben
tot vermaan,
maar blijven en luisteren.*

*Soms luisteren naar alleen maar
wanhopige stilte,
terwijl je als moderne mens
dààr het meeste bang voor bent,
voor stilte, en toch blijven,*

*Niets,
helemaal niets meer kunnen dan
blijven,
zelfs als je weggejaagd wordt,
op bereikbare afstand
beschikbaar blijven.
Zodat wie lijdt
nooit helemaal alleen is....*

DS.P.B.Suurmond

- Getuigenissen -

Getuigenis vanuit de Palliatieve Thuiszorg

“Zet je auto maar vóór de garagepoort, want in de straat mag je niet parkeren” had hun zoon mij aan de telefoon gezegd. “En ga dan het poortje rechts ervan in. We zullen het open laten. Want zij zijn onvoldoende mobiel om zelf de voordeur te openen”. Vertrouwen, dacht ik. De zoveelste ‘vreemde’ over de vloer; en ook die moeten ze vertrouwen ...

Ik kwam via het poortje op een binnenkoer. Door het raam zag ik hen zitten. Twee tachtigers; elk in hun zetel. Hij palliatief. Zij zwaar diabeet. De deur die ik open stak bracht me in een ‘achterkeuken’ van waaruit ik in hun woonplaats kwam. Hij sliep. Zij keek me onderzoekend aan. “Ik ben Herman van palliatieve thuiszorg, jij moet Anna zijn” stak ik van wal. Ze knikte. “Ik wist niet dat het dorp waar ik woon, via binnenwegen hier zo vlakbij ligt”, zegde ik. “Van waar kom je dan?” vroeg ze me. “Uit M.”, antwoordde ik, en dat antwoord beviel haar schijnbaar. Ze bekeek me nu enigszins anders. “Ken je dat ?” vroeg ik. “’t zal wel zijn, ik ben er geboren en getogen” repliceerde ze. Of de boerderij van de familie Delange nog in bedrijf was wilde ze weten. En of zuster Renata nog in het klooster woonde, het klooster dat de school runde waar ze tot het zevende leerjaar was gegaan. “Straks toont ze me nog een ‘ansichtkaart’ met boerenkar en paard” dacht ik, zoals in het liedje van Wim Sonneveldt : het dorp waar ik geboren ben. Hoe ze dan in L. verzeild was, wilde ik weten. Een stuk vooroorlogse geschiedenis werd me geopenbaard. Over kermis, en vrijen en zo. Geschiedenis, het vak dat niet bepaald mijn interesse wegdroeg op school. Het bleek nu in staat te zijn mensen te doen (her)leven. Of ik haar naar het toilet wilde helpen vroeg ze na een poos. “En dan koffie zetten voor ons drieën”. De kopjes stonden klaar in de ‘achterkeuken’; daar had haar dochter voor gezorgd. De koekjes (blijkbaar niet gepland vóór mijn komst) mocht ik uit de kast halen. Linkerdeur, bovenaan.

Fantasie ? Neen ! Uit het leven gegrepen van een vrijwilliger in de palliatieve thuiszorg. En zoveel verhalen heb je, als er patiënten zijn die je bezoekt.

Onbevangen, onbevooroordeeld, met open vizier, even kwetsbaar als degene met wie je telkens opnieuw een klein stukje van zijn/haar levensweg mag afleggen. Hem/haar in zijn mens-zijn, in zijn waardigheid erkennend. Hoe afgetakeld, broos, fragiel en toekomstloos hij is en/of zich voelt. De eenzaamheid even doorbreken. De familie ondersteunen. Voor enkele uren de zorg en bezorgdheid helpen verlichten. Hen erkennen in de soms uiterst moeilijke taak om met de palliatieve en/of terminale patiënt om te gaan. De eindigheid in al zijn naaktheid zonder angst dood-ernstig nemend.

Als vrijwilliger in de palliatieve thuiszorg ben je minder een doener maar meer iemand die er ‘is’, iemand op wie men kan rekenen, een alerte aanwezige. Soms op heel moeilijke momenten, maar ook bij blijde of heel intieme, aangrijpende gebeurtenissen. Verbonden zijn, in vreugde en ook in machteloosheid. Steeds je grenzen van je kunnen en eigen draagkracht bewakend.

Zelf gedragen en ondersteund, via vorming, ervaringuitwisseling en persoonlijke coaching van het team en van de vrijwilligersverantwoordelijke; én voor wie zich in de materie wil verdiepen staat ook een uitgebreid documentatiecentrum ter beschikking.

Een voorrecht dit werk te kunnen en mogen doen.

Herman Debbaut

Getuigenis van een vrijwilliger op de Palliatieve Eenheid

Sinds twee jaar werk ik als vrijwilliger op de Palliatieve Zorgeenheid van het AZ Jan Palfijn te Gent. Je engageren om als vrijwilliger op een palliatieve zorgeenheid te gaan helpen wordt niet door iedereen als vanzelfsprekend ervaren. Waarom doe je zoiets? Bij een onbekende komen die aan het einde van zijn of haar leven gekomen is en zoveel psychisch en fysiek leed van een ander van nabij meemaken. Er zijn toch aangenaamere dingen om je vrije tijd door te brengen. Ik ben dan ook begonnen met veel verwachtingen, maar ook met vragen, twijfels. Maar goed, ik heb mij geëngageerd, ik heb de opleiding gevolgd en daar sta ik dan voor de eerste maal voor de deur.

Ik klop aan en een beetje onzeker kom ik dan de kamer binnen. In feite kom ik ongevraagd binnen in iemands levenssfeer. Bij mij leeft dan het gevoel "Hoe ervaart die zieke mens dat, wat verwacht hij of zij, ...? Hoe zou ik mij voelen als ik zo ziek zou zijn?" Het scheidt dus vragen en verwachtingen bij beide partijen. Ik stel mij voor als vrijwilliger en in de meeste gevallen voel ik mij dadelijk welkom. Als je dan de volgende keer binnenkomt voel je vlug aan of de patiënt zin heeft in een babbeltje of om "gewoon" samen wat te kijken naar TV of zo maar wat stil samen te zijn.

Ook voor mensen die al zo zwak geworden zijn dat je het gevoel krijgt dat je niet veel meer kunt doen kan er nog veel. Op de eenheid heb ik opnieuw de rijkdom van de lichaamstaal leren waarderen. Er zit zoveel waarde en gevoel in een blik, een gebaar, in alle stilte iemands hand vast nemen terwijl de verpleegkundigen de verzorging geven, iemand eens goed in bed helpen stoppen en een rustige nacht toewensen. Allemaal kleine handelingen maar het zijn momenten waar je zelf zoveel terugkrijgt.

De blik, de handen die jouw handen vastnemen en soms ook de woorden "Jullie zijn allemaal zo goed" zeggen op dat moment zó oneindig veel meer dan de dikste boeken.

Je weet het en je ervaart het: wanneer de dood héél nabij komt, is er verdriet en pijn om het afscheid. Niet alleen bij de zieke, maar ook bij de nabestaanden, vrienden, ... Maar zelfs op die moeilijke momenten kan er toch nog sprake zijn van levensvreugde.

Ik vind het een groot voorrecht om met mensen die je tot voor kort niet eens kende over zulke intimiteiten van leven en dood te kunnen praten en samen de emoties te beleven die met leven en dood samen gaan.

De manier waarop iemand wil afscheid nemen van dit leven komt niet altijd overeen met hoe wij dat zien en het is dan ook niet steeds gemakkelijk om daarmee om te gaan. Dit laat dan wel eens een onaangenaam gevoel achter. Ook als het naar ons idee niet helemaal "klikt", hou ik er dan toch het gevoel aan over dat we, hoe bescheiden onze inbreng ook geweest is, samen met de verpleegkundigen iemand geholpen hebben om de grote stap te zetten.

De palliatieve zorgeenheid is een afdeling waar het team heel goed beseft dat in de kamer niet alleen een ziek lichaam vertoeft, maar dat in die kamer een heel leven aanwezig is. Een plaats waar er tijd en kans is om met kleine attenties, gebaren, gesprekken veel respect op te brengen voor de menselijke waardigheid. Mijn ervaring is dat je daar als vrijwilliger samen met de beroepsmensen veel kunt in bijdragen. Het lijkt misschien tegenstrijdig, maar het werken op een palliatieve zorgeenheid geeft mij veel levensvreugde!

Guido De Corte

Getuigenis vanuit een WZC

Vroeger had ik reeds in Duitsland 15 jaar als vrijwilliger gewerkt in de thuiszorg. Toen ik later naar België kwam hield 'het voor mensen willen zorgen' zeker niet op.

Vanuit interesse volgde ik een cursus palliatieve zorg, waarna ik als vrijwilliger aan de slag ging in het WZC Ter Caele, dat ik kende doordat mijn moeder er verbleef.

Ik wou weten hoe de familie stond tegenover palliatie. Voor veel mensen is dit toch een woord, dat angst oproept. Ik had vlug het gevoel welkom te zijn bij de bewoners en hun familie.

Door te luisteren naar de vragen waar bewoners mee worstelen, kan men zeer veel bereiken, scheidt men een vertrouwensband. Soms zijn mensen zo verzwakt dat er enkel non-verbaal contact mogelijk was, door o.a. een handdruk of via oogcontact.

In een palliatieve fase heeft de familie ook veel vragen. Vaak heerst er nood om te praten over het verleden van hun vader/moeder. De familie vraagt zich vaak af of ze wel genoeg gedaan hebben voor pa/ma. Men stelt zichzelf in vraag. Door te luisteren naar de familie voelen ze zich nadien wel opgelucht.

Aan de gesprekken met de bewoners en hun familie hou ik zowel leuke en hartverwarmende, als emotionele en aandoenlijke herinneringen over. Je hoort vaak woorden zoals : "jij bent een grote steun voor mij"; "we weten dat we op jou kunnen rekenen"; "jij hebt tijd voor mij"; "je bent onze vertrouwenspersoon" of zoals een dochter die zegt : "ik weet niet hoe ik het zonder jou zou gered hebben" ...

Ik ga elke dinsdag naar het WZC Ter Caele. De bewoners zitten vaak te wachten en kijken uit naar mijn bezoek. Ik ga eerst langs bij de hoofdverpleegkundigen om te vernemen hoe het met de bewoners is, of er mensen nood hebben aan extra aandacht en of er eventueel nieuwe palliatieve dossiers zijn opgestart. Ik neem bij de bewoner/bewoonster de tijd om hun problemen te bespreken en indien mogelijk tot oplossingen te komen. Als ik merk dat de mensen nood hebben aan meer comfort of als ze pijn hebben, probeer ik dit op te lossen door het door te geven aan de bevoegde personen.

Bij elke achteruitgang van een bewoner/bewoonster of een overlijden, sta ik erop om verwittigd te worden. In de mate van het mogelijke ga ik dan nog langs in het rustoord om hulp te bieden waar nodig. Zo kan ik op mijn manier afscheid nemen, hetgeen voor mij heel belangrijk is.

Bij moeilijke situaties kan ik steeds beroep doen op de steun van de leden van het palliatief team. Ik heb met hen een goede verstandhouding. Met dit ganse team kom ik 5x per jaar samen en dit onder leiding van een psycholoog. Ook met de palliatief vrijwilligers van de andere rustoorden komen we regelmatig samen om ervaringen uit te wisselen.

Dat ik de mensen en hun familie kan steunen en begeleiden in een toch wel zeer moeilijke periode van afscheid nemen, geeft me enorm veel voldoening en levensvreugde.

Denise Criel

- Contactadressen -

Palliatieve Eenheid UZ Gent

De Pintelaan 185

9000 Gent

Contactpersoon Heidi Hoefman

Tel 09 332 28 78

Email Heidi.Hoefman@uzgent.be

Website www.uzgent.be

Palliatieve Eenheid Jan Palfijn

Watersportlaan 5

9000 Gent

Contactpersoon Annick Autreve

Tel 09 224 88 48

Email annick.autreve@janpalfijngent.be

website www.janpalfijn.be

Palliatieve Eenheid Sint-Lucas

Tichelrei 1

9000 Gent

Contactpersoon Alice Van Daele

Tel 09 224 51 95

Email alice.vandaele@azstlucas.be

Website www.azsintlucas.be

Palliatieve Zorg Gent-Eeklo

Bilksken 36

9920 Lovendegem

Contactpersoon Det Tacq

Tel 09 218 94 03

Email det.ptz.genteeklo@palliatieve.org

Contactpersoon Lucie Cannie

Tel 09 218 94 08

Email lucie.npz.genteeklo@palliatieve.org

Website www.palliatieve.org